

ENVIRONMENTAL STUDIES

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note : Attempt any five questions from Part-I carrying 7 marks each and any five questions from Part-II carrying 13 marks each.

PART - I

Note : Answer to each question should not exceed 50 words.

I. Define Environmental Studies. Discuss its scope.	7
II. Give the effects of Mining on forests.	7
III. Explain the causes of Soil Erosion.	7
IV. Write a note on energy flow in the Ecosystem.	7
V. India as a Mega-diversity nation. Comment.	7
VI. Write a note on Thermal pollution.	7
VII. Briefly discuss Rain Water harvesting.	7
VIII. Write a note on Gene Bank.	7
IX. What do you know about Value Education ? Discuss in brief.	7
X. Write a short note on AIDS.	7

PART - II

Note : Answer to each question should not exceed 500 words.

XI. Discuss the effects of Over-utilization of surface and ground water.	13
XII. Define Ecosystem. Give characteristic features, structure and functions of Grassland	13

Ecosystem.	13
XIII. Define Biodiversity. Discuss various threats to Biodiversity.	13
XIV. Define Air Pollution. Give the causes, effects and control measures of Air pollution.	13
XV. Describe Forest Conservation Act.	13
XVI. Write an essay on Solid Waste Management.	13
XVII. Discuss the role of Information Technology in environment and human health.	13
XVIII. What is Global Warming ? Discuss its causes and effects.	13
XIX. What are the effects of population growth on Environment ?	13
XX. Discuss the role of an individual in conservation of natural resources.	13

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ-। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 7 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ-॥ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 13 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ-।

ਨੋਟ : ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।	
I. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਤੀ। ਇਹ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	7
II. ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੰਗਲਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।	7
III. ਭੈ-ਥੇਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	7
IV. ਈਕੋਸਿਸਟ੍ਰਾਚ ਵਿਖੇ ਉਪਰੋਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।	7
V. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਹਾਨ ਜੀਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਹਾਣਾਟਰ ਹੈ। ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।	7
VI. ਤਾਪ ਪ੍ਰਤੀਹਾਰ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।	7
VII. ਵਰਧਾ ਜਲ ਸਿਰੋਂਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰ ਲਿਖੋ।	7
VIII. ਜੀਨ ਪੈਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।	7
IX. ਇਪੋਗੀ ਮਿਹਿਨਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਾਝੇ ਹੋ? ਸੰਖੇਪ ਵਿਵਰ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	7
X. ਏਕੜ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।	7

ਭਾਗ-॥

ਨੋਟ : ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ 500 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।	
XI. ਪਰਤੀ ਅਤੇ ਕੁਮੀਗਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੜ ਦੀ ਨਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	13
XII. ਈਕੋਸਿਸਟ੍ਰਾਚ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਯਾਹ ਦੀ ਮੀਦਾਨ ਦੇ ਈਕੋਸਿਸਟ੍ਰਾਚ ਸੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਬਣਡਰ ਅਤੇ ਸੌਮਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।	13
XIII. ਸੀਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਸੀਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਪਤਿਆਲਾ ਦੀ ਹਹਾ ਕਰੋ।	13
XIV. ਹਵਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਹਵਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਤੇ ਕੰਟੋਨਮੈਂਟ ਦੇ ਤਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	13
XV. ਜੰਗਲ ਮੁਹੱਿਮਾ ਅੰਕਟ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	13
XVI. ਠੋਕ ਹਿੰਦ-ਮੁਹੱਿਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੇ ਲੋਗ ਲਿਖੋ।	13
XVII. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਿਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਪੋਗਣਾਨ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	13
XVIII. ਵਿਗਲੀ ਮਾਸ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹਰਦਾ ਕਰੋ।	13
XIX. ਮਨੁੱਖੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ?	13
XX. ਕੁਝਹੀ ਮਾਪਨਾਂ ਦੇ ਘਹਾ ਵਿੱਚ ਮਿਹਿਕਤੀ ਦੇ ਹੇਲ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।	13